

P o s u d e k

na disertační práci Mgr. Davida K r y s k y "Srovnání českého a polského správního soudnictví"

Autor předložil práci, která se zabývá - jak vyplývá z názvu - komparací úpravy správního soudnictví v České a Polské republice, tedy tématem, které v obdobném rozsahu prozatím nebylo v naší literatuře zpracováno. Celkový rozsah práce, která se kromě úvodu a závěru skládá z devíti dále (na více úrovní) členěných kapitol, seznamu použité literatury a pramenů, abstraktu a přehledu klíčových slov, činí 342 stran.

Co se týče formálně technické stránky, je sice správné, že autor v úvodu překládá (stručný) seznam použitých zkratk, není však v tomto směru příliš důsledný. Některé zkratky v textu znovu vysvětluje, s jinými seznamuje právě jen (na různých místech) v textu, některé neobjasňuje vůbec, nezřídka také interpretací zkratk - zvláště u zákonů - zbytečně zatěžuje poznámkový aparát. Nepozorná redakční práce patrně souvisí s předchozí publikací některých partií textu. Pečlivější čtení by také zabránilo některým "výpadkům" slov či zkomoleninám. Např. "srovnatelná" místo "srovnaná" (s. 82, 4 odst.), chybí slovo "osoba" (s. 83, 2 odst.), nejvyšší "správní" zástupce (s. 147, odst. 2), chybí slovo "zájmu" (s. 151, 3), chybí slovo "rozhodnutí" (s. 216, posl. odst.) nebo opakovaně deformované "srhnutí" (s. ii, 159, 224).

Také není příliš obvyklý postup, když autor u vybraných (?) prací zestručňuje odkaz na "dále citováno jako..." Jednodušších odkazů na již uvedené literární prameny by autor kupř. také mohl dosáhnout pomocí omezení číslování poznámek na jednotlivé kapitoly. Dále je třeba poznamenat, že v zavedeném způsobu citace knihy několika spoluautorů se vždy uvádí autor konkrétní části (event. její název). Pokud jde o odkazy na jednotlivá (dotčená) ustanovení právních předpisů, autor je uvádí jen "výběrově" (zvláště co se týče české regulace), navíc většinou nebylo nezbytné využívat poznámku pod čarou (postačoval by odkaz v závorce). V části o Polské republice pak nezřídka autor odkazuje jen na literární pramen, nikoliv již na příslušné ustanovení právního předpisu.

Z pohledu samotného obsahu jde sice o práci z oboru správního práva, je však vhodně obohacena o přesahy do práva ústavního, příp. i civilního (procesu). Přestože jde (má jít) o dílo komparativní, vlastní srovnávání začíná až kapitolou 5., v kapitole 2. - 4. jde spíše o paralelní popis "situace" v každé z vybraných zemí, kdy komparaci do jisté míry nahrazuje závěrečné "shrnutí". Takovému přístupu se ovšem dalo jen obtížně vyhnout, neboť relevantní srovnání je možné provést až v souvislosti s rozbořením právních institutů existujících v jednotlivých státech

(což přináší kapitola 5. až 8.). Není na závadu, že analýza některých polských institutů je ve srovnání s úpravou českou zevrubnější.

Celkově práci hodnotím jako zdařilou, kladně je třeba ocenit především pečlivou práci s (obzvláště rozsáhlou polskou) literaturou i s judikaturou, kritické postřehy i vyjádření vlastních, byť někdy nepochybně diskutabilních názorů a také konkrétní - občas i dosti odvážné - návrhy *de lege ferenda*.

V kapitole 1. (*Správní soudnictví jako forma kontroly veřejné správy*) se autor věnuje vymezení pojmu správního soudnictví, jeho funkci a účelu (ve světle názorů českých a polských teoretiků) a postižení vztahu správního soudnictví a jiných forem soudní kontroly veřejné správy.

Kapitola 2. (*Historický vývoj českého a polského správního soudnictví*) se zaměřuje na nástin vývoje správního soudnictví v obou státech. Poněkud zarazí, že navzdory názvu kapitoly autor nejdříve rozebírá genezi v Polské republice. Nepřesné - s ohledem na obsah - je použití mezititulku "2.5. První Československá republika" (s. 26 an.), neboť toto období nepochybně nezahrnovalo okupaci ani vývoj po r. 1945 (s. 29). Obzvláště vývoj správního soudnictví na území Československa je toliko načrtnut, což však nemusí vadit, neboť autor uvádí adekvátní odkazy na existující literaturu, která toto téma již podrobně zpracovala. Nicméně disertant mohl alespoň stručně poukázat na důvody, které vedly ke zrušení části páté o.s.ř. i na jistou problematičnost příslušného rozhodnutí Ústavního soudu (s. 42) a také alespoň vypočíst významné dosavadní novely s.ř.s. (v r. 2002 se vývoj správního soudnictví nezastavil).

Kapitola 3. (*Ústavní základy českého a polského správního soudnictví*) sice adekvátně rozebírá ústavní základy správního soudnictví, nicméně za problematické považuji zařazení části 3.4. ("Veřejnoprávní soudnictví v České republice a Polské republice"). Do takto nazvané kapitoly příliš nezapadá, systematicky by partie zřejmě patřila do kapitoly 1. (patrně jako část 1.2.).

V kapitole 4. (*Organizace českého a polského správního soudnictví*) autor seznamuje s organizačním systémem správního soudnictví v obou státech. Zdá se však, že disertant poněkud pozapomněl na skutečnost, že Nejvyšší správní soud (v České republice) rozhoduje v různých obsazených senátech (s. 75 an.).

Kapitolu 5. (*Pravomoc a působnost soudů v českém a polském správním soudnictví*) považuji (patrně i s kapitolou 7.) - z hlediska komparace - za stěžejní partie práce. Autor vcelku plasticky srovnává jednotlivé instituty ochrany subjektivních veřejných práv, včetně event. dalších pravomocí správních soudů.

Kapitola 6 (*Řízení před soudy v českém a polském správním soudnictví*) se nejdříve poměrně stručně (s. 129 - 134) věnuje vybraným (základním) otázkám procesu před správními soudy, aby

posléze byly rozebrány některé zvláštní způsoby řízení (s. 134 - 144) i role státního zastupitelství, resp. prokuratury a ombudsmana ve vztahu k soudnímu řízení správnímu (s. 144 - 162). Vzhledem k převažujícímu obsahu kapitoly je možné vyslovit pochybnost, zda je zvolený název adekvátní.

V kapitole 7. (*Opravné prostředky v českém a polském soudním řízení správním*) se podává přehled prostředků nápravy rozhodnutí správních soudů. Na straně 195 (3 odstavce) zřejmě vypadl "mezititulek" - v následujícím textu se totiž nerozebírá "Reformační rozhodnutí českého Nejvyššího správního soudu" (jak by naznačoval název partie), ale autor provádí komparaci české a polské úpravy způsobu (rozsahu) přezkumu rozhodnutí Nejvyššími správními soudy.

Kapitola 8. (*Idea nezávislých správních tribunálů - správní soudnictví v materiálním smyslu*) se soustřeďuje na specifické (doplňkové) formy přezkumu správních rozhodnutí mimo soustavu soudů i správních úřadů, tj. na tzv. nezávislé správní tribunály, kterým se ovšem podle autora "blíží" pouze některé orgány působící v Polsku. Česká *Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců* (s. 254 an.) - a v tom nezbývá než s autorem souhlasit - vskutku nároky na nezávislý správní tribunál splňovat nemůže. Za značně problematické - pokud jde o obsah i formu - považuji zařazení "exkurzu" o nezávislých správních tribunálech ve Velké Británii a v Rakousku. Autor tuto problematiku pojednal v neúnosně obsáhlých poznámkách (pozn. 1130 na s. 235 - 237 a pozn. 1131 na s. 237 - 239) a i když jistě lze nalézt souvislost s probíraným tématem (v dané kapitole, nikoliv již v celkovém kontextu práce), mám za to, že postačovala velmi stručná informace s poukazem na bohatou literaturu, kterou autor uvádí. Na druhé straně by mohlo být přínosné tyto zajímavé partie publikovat jako samostatnou studii.

Závěrečná kapitola 9. (*Místo správního soudnictví v systému dělby moci - kazuistika*), kde se autor zabývá pojmem judicializace veřejné správy a soudním přezkumem rozhodnutí některých státních orgánů, které nejsou správními úřady, možná poněkud vybočuje z pojetí práce, nicméně přináší některé podnětné poznatky.

Závěr (s. 303 - 304) přináší stručné (někdy i částečně obohacené) shrnutí či zvýraznění poznatků, ke kterým autor v průběhu komparace dospěl.

K práci mám další konkrétnější připomínky, poznámky a otázky:

Mám jisté pochybnosti, pokud jde o obsahové vymezení předmětu správního soudnictví (s. 14), ostatně mluví autor o Polsku, České republice nebo obecně? Mohl by autor upřesnit kdo se kromě *V. Mikule* zúčastnil debaty o správním soudnictví a jaké konkrétní "fatální důsledky" to mělo pro "některé účastníky" (s. 34)? V odborné práci patrně nelze bez dalšího mluvit o mírném rozšíření případů, "kdy se dalo dovolat" omezené soudní kontroly (s. 34). Skutečně se (v České

republiky a v současné době) uplatňuje ve správním soudnictví jen kasační princip a pravomoc rozhodnout o správní věci na správní soud nikdy nepřechází (s. 46)? Opravdu se autor domnívá, že existence "nižších" správních soudů je možná za platné ústavní úpravy (s. 49 an.)? Snad by se dalo doplnit, že účast "odborníků" na rozhodování správních soudů se realizovala alespoň prostřednictvím jejich zastoupení v kárných senátech (s. 73 an.). Domnívá se snad autor, že česká úprava neobsahuje kompetenční výluky (s. 95)? Autor by se měl podrobněji věnovat úpravě současné (kterou odbyl dvěma větami) a nikoliv regulaci předchozí (s. 97 an.). Patrně nelze kategoricky tvrdit, že správní soud "výhradně" posuzuje soulad se zákonem, ostatně autor to posléze sám vyvrací (s. 132). Ust. § 86 s.ř.s. bylo vypuštěno novelou provedenou zák. č. 303/2011 Sb. (s. 191, pozn. 895). Domnívám se, že regionální účetní komory lze jen sotva považovat za tzv. nezávislé správní tribunály, patrně jde o specifické nezávislé kontrolní (dozorčí) orgány, což je ovšem něco jiného (s. 252 an.). Citovat (rozsáhlé) ust. § 134 spr. řádu - byť v poznámce - považuji za zbytečné (s. 255).

Navzdory výše uvedeným připomínkám a poznámkám (ostatně zpravidla je nelze považovat za zásadní) - neboť účelem posudku podle mého názoru není především vyzdvihnout klady práce - navrhuji práci k obhajobě.

Doporučuji, aby autor v rámci obhajoby disertační práce reagoval na uvedené připomínky a poznámky a stručně vysvětlil svou představu o event. úpravách správního soudnictví v České republice.

V Roztokách u Prahy dne 15. srpna 2012

Prof. JUDr. Vladimír Sládeček, DrSc.
oponent disertační práce